

**BAZA ANTIAERIANĂ DE LA DEVESELU ȘI ROLUL ACESTEIA
ÎN PROTECȚIA ANTIAERIANĂ A STATELOR MEMBRE
ALE TRATATULUI NORD - ATLANTIC DIN EUROPA**
**MISSILE DEFENSE SITE AT DEVESELU AND IT'S ROLE AS AN
ANTI-AIRCRAFT SHIELD FOR MEMBER STATES OF THE
NORTH ATLANTIC TREATY IN EUROPE**

*Colonel (ret.) medic prof. univ. dr. Viorel ORDEANU**

*Colonel (r.) prof. univ. dr. Benoni ANDRONIC***

Rezumat: *Articolul analizează, într-o tratare succintă, rolul și locul Scutului american antirachetă - SM-3 de la Deveselu, componentă a scutului antiaerian al SUA, în principal pentru apărarea forțelor americane dislocate în Europa, cât și pentru apărarea antiaeriană a teritoriului României, din partea unui atac aerian inamic al NATO/OTAN.*

Autorii articolului analizează actualitatea situației politico-militare internaționale, apoi este analizată evoluția atacurilor aeriene și a apărării antiaeriene din cele două Războaie mondiale, evoluțiile realizate, atât în modernizarea tehnicii atacurilor din aer, cât și a mijloacelor de apărare antiaeriene, precum și locurile unde se află superbazele aeriene ale SUA și Rusiei.

Autorii expun opinii-privitoare la rolul bazei antiaeriene de la Deveselu și importanța acesteia pentru apărarea împotriva unor posibile atacuri cu rachete ale Iranului sau a unor eventuale atacuri aeriene dinspre țări potențial inamice.

Cuvinte cheie: *bătălie aeroterestră, atac aerian, apărare antiaeriană, rachete, baze militare, geopolitică, pierderi sanitare.*

Abstract: *The article briefly analyzes the role and the place of the American Missile Shield - SM-3 from Deveselu, as component of the USA anti-aircraft shield, mainly for the defense of American forces deployed in Europe, but also for the anti-aircraft defense of Romania, against a NATO / OTAN enemy air strike.*

The authors of the article analyze the current international political and military situation, then analyze the evolution of air attacks and air defenses in the two world wars, the breakthroughs, both in modernizing the technique of air

* Profesor universitar la Universitatea „Titu Maiorescu” București, email: ordeanu_viorel@yahoo.com

** Profesor universitar, membru corespondent al Academiei Oamenilor de Știință din România, email: benoneandronic@yahoo.com

attacks and air defenses, and places where the US and Russian air bases are located.

The authors then set out their views on the role of the Deveselu air base and its importance in defending against missile attacks from Iran or possible attacks from enemy countries.

Keywords: air battle, air attack, air defense, missiles, military bases, geopolitics, medical losses.

Introducere

Situația internațională politico-militară actuală este *volatilă* și încercările de detensionare sunt minime. Se dezvoltă noi centre de putere, lumea devenind multipolară și imprevizibilă. Fiecare națiune trebuie să își asigure protecția, ca stat sau în alianță, să își planifice și execute un set de măsuri și mișcări preventive pentru a face față oricărei provocări previzibile. Suntem deja în Războiul rece 2.0, așa cum spunea recent George Friedman, fondatorul STRATFOR, iar Henry Kissinger afirma, într-un interviu (preluat și de revista Lumea) că *“Dacă nu auziți tobele războiului, înseamnă că sunteți surzi”*¹. Tot el lasă să se înțeleagă că, SUA așteaptă ca Rusia sau China să facă un gest greșit pentru a avea motiv să le atace. Dar acțiunile rușilor în Crimeea și ale chinezilor în Marea Chinei de Sud sunt în limita (și la limita) Dreptului Internațional și nu pot fi atacate decât mediatic. Însă actuala situație din Ucraina este altfel, ea ar putea să fie pretextul pentru o escaladare rapidă, deoarece reprezintă scânteia din butoiul cu pulbere al Europei de Est. Situația este periculoasă nu doar la nivel de state, ci pentru populație și chiar pentru specia umană.

1.Evoluția istorică

Primul Război Mondial a fost și ultimul în care s-au mai respectat întru-câtva legile și cutumele războiului, unii comandanți mai aveau ceva din spiritual cavaleresc. Dar tot atunci au apărut și arme îngrozitoare, datorate evoluției științei și tehnicii: blindate, aeronave, submarine, arme chimice și biologice etc. Acestea au reconfigurat războiul modern, așa că cel

¹ Bianca Zaharescu, „Predicții șocante făcute de secretarul de stat SUA, Henry Kissinger”, *Evenimentul Zilei* din 12 august 2016, disponibil la <https://evz.ro/predictii-socante-facute-...>, accesat la 24. 03. 2021; Dan Niculescu, „Strategia SUA pentru zona Indo-Pacific”, *Revista Dincolo de orizonturi*, Anul VI/nr.11, aprilie 2021, pp, 42 - 48, disponibil la <https://www.admrr.com/...>, accesat la 10. 05. 2021.

De Al Doilea Război Mondial era de fapt o continuare a primului (*Revanșa*), în care spiritual cavaleresc al luptelor aproape că a dispărut. Ba chiar mai mult, modul de ducere al luptei a devenit de-a dreptul criminal: acțiuni împotriva populației civile, *bombardamente strategice* asupra orașelor, masacre de militari și de civili, arme incendiare, chimice și biologice, totul culminând cu bombele atomice. Rezultatul a fost contrar așteptărilor, rezistența inamicului a devenit mai puternică și mai eficientă în ambele tabere, deci pierderile umane și materiale s-au amplificat la un nivel nemaîntâlnit în istorie. A rămas ca lecție învățată și model pentru următoarele războaie ca acțiunile de luptă să fie duse în principal împotriva civililor. O demonstrează matematic statistica pierderilor umane prin acțiuni armate, mult mai mari la civili decât la militari și distrugerea obiectivelor civile de importanță strategică (localități, instituții, spitale, poduri, centrale electrice, lucrări de artă etc.). Războaiele, declarate sau nedeclarete (*conflicte*) sunt sprijinite cu diverse acțiuni, politice, economice și financiare, așa-zisele *sancțiuni* care înlocuiesc termenul *embargou* considerat ca o declarație de război. Acestea duc la scăderea dramatică a nivelului de trai a populației civile, așa cum vedem în Cuba, Coreea de Nord, Venezuela, Iran etc. Scopul este ca lipsa alimentelor și medicamentelor să provoace, dacă nu revolte populare, măcar lipsa dorinței de a lupta pentru țară. Războiul rece (1947-1991) a fost înlocuit cu o *Pace rece*. Toată această încrângătură de acțiuni, sprijinită de o propagandă adecvată, constituie actualul *război hibrid mondial*, pe care îl vedem acum pe toate continentele, cu sau fără componentă de *război de proximitate*, dus prin interpuși: *state mai mici, organizații, mercenari, teroriști* etc. Analiza statistică a victimelor arată că, paradoxal, forțele și mijloacele de apărare dăunează securității mondiale, iar lumea multipolară actuală tinde să înlocuiască Noua Ordine Mondială (a câta?) cu o și mai nouă Ordine Mondială, accelerată și poate chiar favorizată și de actuala pandemie Covid-19.

2. Atacurile aeriene

Cel mai comod, mai rapid și mai ieftin atac împotriva unei țări este atacul aerian, cu avioane, rachete, elicoptere și/sau drone. Cine are superioritate aeriană câștiga bătălia. Dar aceasta este o condiție necesară însă nu și suficientă pentru a câștiga războiul. „*Bătălia Angliei*”, 1940 - 1944, a fost un război aerian care a salvat Marea Britanie de amenințarea

ocupației germane. Sub comanda lui Sir Winston Churchill englezii au câștigat și au pierdut bătălii, în final au câștigat războiul, dar au pierdut Imperiul. Întotdeauna rezultatul războiului este imprevizibil.

Dacă nu urmează cizma infanteristului, teritoriul nu e cucerit și nu poate fi stăpânit. “*Victoria care nu obține nimic nu are nicio însemnătate*”² a spus Victor Hugo. Totuși, dacă învingătorul ocupă o țară și nici după un an (sau mai mulți) nu are control deplin se poate considera că a câștigat bătălia, dar nu și războiul, așa că se va retrage sub diferite pretexte. Un exemplu clasic este Afganistanul, care de-alungul timpului a fost atacat, învins și ocupat de englezi, de sovietici, de americani, dar nu a fost cucerit niciodată.

Dar este o *lovitură de imagine*, arată cine e cel mai puternic și toate negocierile vor porni de la această premiză. Și un bun prilej de a testa în luptă noile armamente și tactici. Un exemplu recent este războiul din fosta Yugoslavia, învinsă aerian, neînvingătoare pe teren, dar care a capitulat cu o săptămână înainte de terminarea resursei aeriene a adversarului și a dispărut ca entitate.

Primele *bombardamente strategice*, adică împotriva civililor, au început cu Zeppelinele germane, în Primul Război Mondial, ceea ce a forțat aviația militară românească, înființată încă din 1910, și care avea deja experiența frontului din Războaiele Balcanice din 1912 și 1913, să acționeze cu inovații transformând avioanele de observație în avioane de vânătoare. Avioanele existente au fost dotate cu mitraliere pentru doborârea avioanelor, cu grenade pentru bombardarea trupelor și cu rachete de semnalizare care incendiau Zeppelinele și baloanele captive ale artileriei inamice. Au apărut și primele arme antiaeriene: mitraliere pe afet rotativ, tunuri de calibru mic și mijlociu etc. iar primul regiment de artilerie antiaeriană era lângă București, în cazarma din Șoseaua Antiaeriană. Mai târziu au fost fabricate și avioane de vânătoare românești, lângă Brașov. Avionul de vânătoare IAR 80, era inițial cel mai rapid din lume, dar tehnica militară evoluează continuu și în timpul celui De-Al Doilea Război Mondial erau deja depășite, iar producția de avioane a fost diversificată.

² Citatepedia - Autori de citate - Victor Hugo, disponibil la <http://autori.citatepedia.ro> a=Victor..., accesat la 28. 03. 2021.

În cel De-Al Doilea Război Mondial apărarea antiaeriană (AA) cu avioane, artilerie, baloane pentru baraje, observatori, făcea față cu succes încercărilor de bombardament ale aviației sovietice, dar nu și celei engleze și americane. Acestea veneau în valuri, dinspre bazele din Italia, Libia și Siria pentru a bomba capitala București și zona petroliferă Ploiești. La București au lovit Gara de Nord, fabrici, dar și cartiere de locuințe, Universitatea, Institutul Cantacuzino, instituții de cultură etc. La Ploiești au lovit rafinăriile și rezervoarele de petrol, dar și cartiere de locuințe, Penitenciarul etc. Iar cel mai puternic atac, “*Tidal wave*” (*Valul Nimicitor*), a devenit și cea mai mare înfrângere a *fortărețelor zburătoare*, care au zburat neînsoțite de aviația lor de vânătoare și multe au fost doborâte de aviația și de artileria din dispozitivele de apărare de la București și Ploiești. Atacurile aeriene au cauzat multe pierderi sanitare, care în prezent sunt denumite eufemistic *victime inocente, pierderi colaterale, victime colaterale* etc. Avem monumente și cimitire pentru eroii care au provocat aceste pierderi, dar nu și pentru victime, acestea rămân anonime, iar memoria lor se șterge din istorie, se păstrează doar în documentele sanitare.

După terminarea celui De-Al Doilea Război Mondial, după ocuparea României de către sovietici, aceștia au lichidat capacitățile de producție de armament românesc și a început dotarea cu armamentul lor mai vechi, în cadrul Tratatului de la Varșovia, inclusiv tancuri, nave, avioane, artilerie AA, radiolocație și rachete sol-sol, sol-aer și aer-sol. A fost reorganizată apărarea AA și au fost construite noi baze aeriene în Dobrogea (la Mihail Kogălniceanu), Muntenia (la Fetești și Ianca), Oltenia (la Deveselu), în Banat (la Gearmata), în Transilvania (la Câmpia Turzii) etc. pentru a întări *Frontul de Sud*. Acesta trebuia să apere la nevoie țara și alianța pe *Direcția turcă, greacă și sârbă*. Dar România nu fusese în conflict niciodată cu Serbia/Jugoslavia, însă aceasta avea consilieri militari americani și o politică prooccidentală și antistalinistă. La cererea consilierilor sovietici, aproape de granița cu fosta R.S.F. Iugoslavia, a fost construită baza de aviație de la Deveselu, lângă orașul Caracal, în sudul județului Olt. Aceasta avea rolul de a ne apăra de iugoslavi, care de fapt nu ne atacaseră vreodată, ba chiar dimpotrivă, luptaseră alături de noi din cele mai vechi timpuri și până la cel De-Al Doilea Război Mondial, dar erau contra lui Stalin. Acolo a fost înființat și primul regiment de avioane cu reacție, iar piloții au moștenit tradiția de a fi primii și cei mai buni din țară. În 1988, la marea aplicație

românească din Carpați pentru apărarea Transilvaniei, care a mobilizat forțe aero - terestre, din primăvară până în toamnă, avioanele MIG 21 de la Deveselu au uimit asistența (militari români și străini) cu măiestria lor de a executa asalturi în sprijinul trupelor din munți. A fost o demonstrație de aplicare în practică a principiilor *Bătăliei aero - terestre 2000*.

După șocul politico-militar din 1968 (ocuparea militară a Cehoslovaciei de către trupele Pactului de la Varșovia, din 21 august, la care țara noastră a refuzat participarea), România a reluat producția de armament de toate tipurile, de la arme ușoare și muniție de calibru mic, artilerie, blindate, nave, aeronave, rachete până la demonstrarea capacității de a realiza bomba atomică românească, dar fără intenția de a o fabrica sau folosi. Revigorarea industriei naționale de armament a permis Armatei Române dotarea cu armament modernizat, iar România a devenit și exportator de armament ușor, greu și muniție.

Dar după 1990, industria, în general, și cea de armament, în special, au intrat în colaps și abia treptat a reînceput să fabrice armament nou. Au fost achiziționate sisteme de arme moderne NATO, inclusiv blindate, nave, artilerie și rachete AA și avioane, inclusiv F16. România fiind membră NATO, s-a permanentizat prezența militarilor americani la București, la baza navală Constanța, baza aeriană și terestră Mihail Kogălniceanu, baza aeriană Câmpia Turzii și la baza antiaeriană Deveselu. Prezența acestora este și o garanție a apărării României, deoarece orice atac asupra acestor obiective militare de importanță strategică ar presupune și victime americane, ceea ce ar atrage represalii din partea Statelor Unite ale Americii (SUA), în plus de activarea articolului 5 din Carta NATO³ privind apărarea colectivă conform principiului „*unul pentru toți și toți pentru unul*”. Însă, până să vină aliații în ajutor, națiunea trebuie să se descurce singură pe plan militar, economic și sanitar, deci „*Si vis pacem, para bellum*”^{*}.

³ Nicolae Dolghin, Articolul 5 al Tratatului de la Washington - sursă pentru apărarea colectivă și apărarea națională, PDF, disponibil la <https://adlunap.ro> uvl > lib > read, accesat la 06. 04. 2021.

^{*} expresie latină folosită de Publius Flavius Vegetius Renuș în lucrarea sa, *De Re Militari*, vol. III, iar traducerea ei este «Si tu veux la paix, prépare la guerre» (dacă vrei pace pregătește-te de război), disponibil la www.wikipedia.org, f.a. și poate fi interpretată astfel: *o societate puternică este puțin probabil să fie atacată de către dușmani*, și <https://fr.wikipedia.org/wiki/>, accesat 25.01.2021.

2. Apărarea antiaeriană

Pentru prevenirea și combaterea atacurilor aeriene este necesară o apărare complexă și puternică: aviație de vânătoare, artilerie, rachete, radiolocație, precum și spionaj. Pentru eficiența maximă acestea se concentrează în baze AA, însă inconvenientul este că acestea se protejează pe ele (dacă sunt capabile) și zona învecinată, iar inamicul le poate ocoli. Rusia are asemenea superbaze AA (*bule de protecție*) pentru capitală la Moscova, pentru bazele aero-navale pe granița de vest (Sankt Petersburg și Kaliningrad, pe granița de sud (Crimeea - *figura 1*), pe granița de est (Vladivostok), pe granița de nord (Murmansk) și, probabil, vor mai fi și altele.

Figura 1. Harta bazelor militare în Marea Neagră și raza medie de 400 de km pornind din Crimeea unde Rusia a staționat numeroase sisteme de armament⁴

Statele Unite ale Americii, având o politică globală și o strategie de tip expediționar, au, în principal, facilități mobile pe mari nave de luptă

⁴ Victor Cozmei, „Avertismentul dat de un general american, fost comandant al NATO în Europa: În Marea Neagră trebuie să trecem de la poliție aeriană la apărare aeriană, piloții să poată răspunde amenințărilor”, *HotNews.ro* miercuri, 17 februarie 2021, 10:00 Actualitate | Defense, disponibil la <https://www.hotnews.ro> defense, accesat la 14. 04. 2021.

(portavioane, crucișătoare și distrugătoare specializate) formând sistemul AA strategic “*AEGIS Off Shore*”. Acesta este dislocat permanent pe oceane și în Marea Mediterană, dar nu poate intra în Marea Neagră din motive geografice, tactice și juridice. În această situație se creează o breșă în apărarea AA a alianței NATO la granița cu Comunitatea Statelor Independente (CSI) și cu Orientul Apropiat și Mijlociu. Pentru eliminarea acestei vulnerabilități a alianței este necesar să se constituie un șir de baze AA pe flancul estic, în Polonia, Cehia, România, eventual și altele, care să completeze sistemul *AEGIS* cu radare performante și lansatoare de rachete cu rază scurtă, medie și lungă, pe traiectoria probabilă a atacurilor aeriene spre obiectivele militare NATO.

Trebuie subliniat că în 1990, Irakul avea cea mai puternică apărare AA din lume, dar nu a făcut fața atacurilor aeriene ale coaliției internaționale, confirmând încă odată că *cea mai bună apărare este atacul*. Așa că Războiul din Golf a schimbat paradigma apărării AA și aceasta trebuie luată în considerare.

Încă din primii ani ai noului secol, unele state, puteri emergente, au început un program de înarmare, inclusiv nuclear, în pofida marilor puteri, care încearcă să păstreze monopolul armelor inteligente și al celor de distrugere în masă (ADM CBRN), în special, a armelor nucleare, prin măsuri de *neproliferare*. Republica Islamică Iran, urmașa marelui Imperiu Persan, situată între Marea Caspică și Oceanul Indian, are și granițe cu unele țări din Europa de Est. Și ea a dezvoltat rachete strategice cu rază scurtă și intermediară de acțiune și încearcă să fabrice și încărcături nucleare pentru acestea. Deoarece Iranul este antiamerican, SUA este îngrijorată de eventuale represalii din partea acestuia și încearcă preventiv să își ia măsuri de apărare. Un exemplu recent este asasinarea în Irak, cu o dronă, a generalului iranian Soleimani împreună cu comandantul poliției irakiene. Acest eveniment a fost urmat de un scandal internațional și un atac *răzbunător* (dar anunțat din timp) cu 22 de rachete balistice iraniene asupra unor baze americane din Irak. Este interesant de semnalat că nici rachetele nu au fost interceptate și nici soldații americani nu au fost loviți. Această contraperformanță amintește de efectul minor, cu raport cost/victime nefavorabil, al bombardamentelor germane cu rachete V1 și V2 asupra Londrei, comparativ cu efectele distrugătoare ale bombardamentelor de

aviație ale aliaților asupra orașelor germane sau japoneze. Un război prea scump nu este sustenabil.

Presupunând că Iranul ar intenționa să atace Uniunea Europeană (UE), rachetele sale nu ar ajunge decât în Peninsula Balcanică. În plus, nu există nicio animozitate față de acestea, petrolul iranian este exportat tradițional în Europa și niciun negustor nu omoară *gâsca cu ouă de aur*, iar vechea rută comercială Iran - Europa este supranumită și Drumul Lapis-lazuli⁵, fiind o ramură mai mică a *Drumului mătăsii* din China spre Europa. Deci pentru ca Rusia să nu aibe acces direct la Oceanul Indian și nici China la Orientul mijlociu și Europa sunt atacați persanii (Iranul, Afganistanul etc.).

Cât privește istoria noastră, singurul conflict al dacilor cu perșii a fost în 514 - 512 î.e.n. când regele persan Darius I cel Mare a vrut să stabilească granița de nord - vest pe Dunăre cu o armată de 700 000 de oameni și o flotă de 600 de corăbii (după cum consemnează Herodot, părintele istoriei), și a invadat, inclusiv Dobrogea, dar a fost învins și s-a retras⁶. Amintim și faptul că armata persană a fost prima armată din lume *turnată în zale*, cu secole înaintea cavaleriei grele a romanilor și peste o mie de ani înaintea cavalerilor medievali europeni.

Ca o dovadă a bunelor relații româno - iraniene este și colaborarea pe multiple planuri, inclusiv în domeniul industriei petroliere, iar construirea giganticului Combinat Petrolier Midia-Navodari era inițial și pentru prelucrarea petrolului iranian. Deci pericolul potențial pentru români din partea Iranului este practic nul, ca și pentru alte popoare balcanice. Nicio altă țară din Orientul Apropiat sau Mijlociu nu ar avea motive și/sau mijloace să ne atace. Logic, singura amenințare rămâne din partea Rusiei, fie asupra unor obiective din România, fie ca traiectorie împotriva unor obiective militare din adâncimea strategică a dispozitivului Alianței Nord - Atlantice.

⁵ Alexandra - Maria Colcer, „ Coridorul Marea Neagră - Marea Caspică, punte între Est și Vest sau încercarea Vestului de a-și intensifica sfera de influență spre Est?, disponibil la <https://www.casamariinegre.ro/studii/geopolitica/60/coridorul-marea-neagra-marea-caspica-punte-intre-est-si-vest...>, accesat la 17. 04. 2021.

⁶ Cristian Cealera „Expediția militară a lui Darius cel Mare în Dobrogea antică” Poveștile Marii Negre, disponibil la <https://www.google.com/search?q=Cealera+Cristian,expeditia+militara+a+lui+Darius+cel+Mare...>, accesat la 18.04. 2021.

3. Baza Antiaeriană Deveselu

În anul 2002, baza aeriană Deveselu (care făcuse parte din sistemul de apărare AA cu avioane de vânătoare) a fost desființată, a intrat în conservare, iar avioanele MIG 21 au fost modernizate și redistribuite spre est și nord, mai aproape de granițele potențial amenințate. România, ca țară membră a Uniunii Europene (UE) și a Organizației Tratatului Atlanticului de Nord (NATO/OTAN) a fost solicitată de SUA pentru amplasarea de instalații terestre antirachetă SM-3, componentă a scutului antiaerian al SUA, în principal pentru apărarea forțelor americane dislocate în Europa⁷. Ca exemple se pot cita: baza terestră Ramstein (Germania), baza aeriană Aviano (Italia), baza navală din Albania, Baza terestră Larissa (Grecia), baza terestră Kosovo (ex Yugoslavia), s.a.

România, conștientă de importanța rolului său de *vârf de lance* al alianței (NATO) spre Est, așa cum a desemnat-o președintele SUA, G.W.Bush jr., în vizita sa la București, a acceptat. Consiliul Suprem de Apărare a Țării (CSAT) a răspuns favorabil la 04. 02. 2010, urmând ca sistemele de rachete să devină operaționale din anul 2015⁸. La 02. 05. 2011, președintele României a anunțat decizia CSAT și a consilierilor americani privind amplasarea instalațiilor de lansare la fosta bază aeriană Deveselu, lângă granița cu Bulgaria.

În Sud-Estul Europei se află și importante forțe SUA și NATO, destinate pentru *îndiguirea* Rusiei: baze navale, aeriene și/sau terestre în Turcia, Grecia, Cipru, Albania, România și ex. Yugoslavia (în Kosovo se află cea mai nouă și mai mare bază terestră a US Army) care ar putea să intre în raza de acțiune a rachetelor iraniene sau a unor „eventuale atacuri dinspre țările inamice”⁹ (figura 2).

⁷ Cristina Dobreanu, „Scutul de la Deveselu: punct strategic împotriva rachetelor din Iran”, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/...>, accesat la 19. 04. 2021.

⁸ Romania Agrees to Host Ballistic Missile Interceptor, disponibil la <http://www.america.gov>, accesat la 20. 04. 2021.

⁹ Ce nu știți despre Deveselu, comuna cu cele mai multe rachete din lume, disponibil la <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/ce-nu-stiati...>, accesat la 19. 04. 2021.

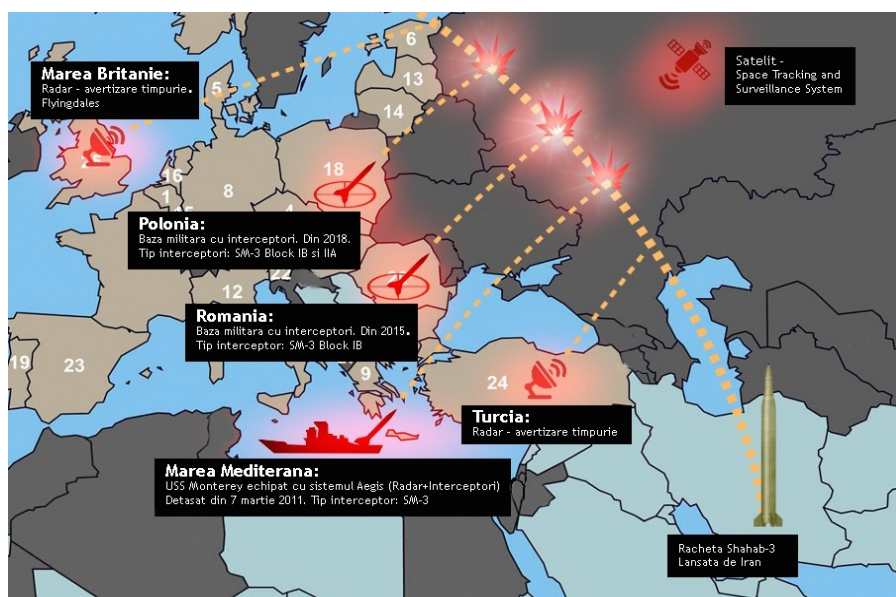

Figura 2. Scutul antirachetă de la Deveselu¹⁰

În opinia noastră, un alt obiectiv strategic putea fi apărarea antirachetă față de o eventuală ripostă a Comunității Statelor Independente (CSI). La momentul acela, Ucraina reprezenta singurul vecin potențial periculos, era membru al CSI, eram în zona de acțiune a fostului *Front 2 ucrainean*, avusesem dispute teritoriale vechi aplanate sub presiune, iar limita Zonei Economice Exclusive (ZEE) din Marea Neagră nu era stabilită. În 2014, situația a evoluat: Ucraina își exprimă dorința de a face parte din NATO, iar Rusia, ca răspuns reia Peninsula Crimeea (*portavionul* Marii Negre), o reînarmează și o face bază militară navală, aeriană, antiaeriană și terestră pe granița de vest, pereche cu enclava Kaliningrad (Prusia Orientală). Bula de protecție totală are o rază declarată de cca. 400 km, deci acoperă vestul Marii Negre, sudul Ucrainei, Republica Moldova și ajunge până la litoralul românesc (*figura 1*), care nu mai poate avea rolul de bază de atac împotriva Rusiei, cu care avem din nou granița maritimă în Zona Economică Exclusivă.

¹⁰ Scutul de la Deveselu, disponibil la <https://www.google.com/search?q...>, accesat la 19.04. 2021.

În aceste condiții, *Scutul antirachetă* de la Deveselu capătă și o a doua direcție strategică, de apărare antiaeriană a forțelor NATO din UE față de rachetele ofensive sau defensive rusești, ca o componentă terestră avansată a sistemului *Aegis Ashore*. Ca urmare, a fost perfectată trecerea Bazei Deveselu sub comanda NATO, în prezența Secretarului general al Alianței. Această bază AA specializată pentru distrugerea rachetelor strategice este cel mai puternic obiectiv al apărării AA din România și din flancul estic al NATO.

Costurile reabilitării bazei aeriene și instalării sistemului SM-3*, ca parte a Scutului american antirachetă, sunt estimate la 400 mil. USD, plus întreținerea anuală estimată la 20 mil. USD/an, urmând să fie suportate de SUA¹¹. România pune la dispoziție terenul, facilitățile, utilitățile și baza militară exterioară pentru protecția obiectivului, pe cheltuiiala sa¹². Baza exterioară va fi sub comanda Forțelor Aeriene Române, iar cea interioară a Forțelor Aeriene a SUA (US Air Force). Piatra de temelie a complexului de apărare antiracheta de la a Deveselu a fost pusă, în cadru festiv, de oficialități americane și române, la 28.10.2013¹³. Pentru îndiguirea Rusiei, baza are capacități care îi conferă capabilitate de ripostă, versatilitate, integrare AEGIS. Construcția bunkerelor (silozuri) este pentru 3 baterii versatile cu câte 24 rachete SM-3 Block IB, operate de 200 până la 500 de militari americani.

Reacțiile Rusiei au fost și pașnice și belicoase, dar răspunsul oficial al României, al SUA și al NATO a fost liniștitor și situația s-a calmat. Însă, în anul 2015, la punerea parțială în funcțiune a noului obiectiv, președintele Rusiei, Vladimir Putin, a declarat că „*Rusia va crea capacități ofensive pentru a contracara sistemul antiracheta NATO*” și că, „*Doar un om bolnav*

* RIM-161 Standard Missile 3 (SM-3) este un sistem antirachetă naval, utilizat de către Forțele Navale ale Statelor Unite pentru a intercepta rachetele avioanelor, navelor, cele de croazieră și cele intercontinentale. ca parte a Sistemului de Apărare Antirachetă Aegis. Deși a fost proiectat în primul rând ca un sistem antirachetă, SM-3 a fost folosit, de asemenea, și împotriva unui satelit aflat pe orbita terestră joasă.

¹¹ Deveselul - Olt, *Wikipedia*, disponibil la https://ro.wikipedia.org/wiki/Deveselu,_Olt#cite_note-4, accesat la 20. 04. 2021.

¹² Ce câștigă România din scutul American antiracheta (Gândul.info), disponibil la <https://www.gandul.ro/stiri>, accesat la 20. 04. 2021.

¹³ Deveselu, Olt. Scutul American antirachetă, *Wikipedia*, disponibil la <https://ro.wikipedia.org/wiki/Dev...>, accesat la 24. 04. 2021.

la minte poate crede că Rusia va ataca NATO”¹⁴. Această afirmație este plauzibilă, deoarece URSS împreună cu aliații din Tratatul de la Varșovia (fără a mai considera și celelalte state din lagărul socialist) avea forțe armate mult mai mari decât SUA și NATO, iar armele nucleare ale URSS erau mai numeroase decât ale tuturor celorlalte țări la un loc. În prezent Rusia reprezintă doar a treia forță militară din lume și, în opinia noastră este cu mult sub nivelul cantitativ și calitativ al NATO, iar economia nu îi permite susținerea unui război de anvergură. Se poate considera că în prezent a involuat de la nivelul de superputere mondială la nivel de mare putere regională.

Toate aceste dotări strategice ale diferiților actori politico-militari din Europa și vestul Asiei au creat din nou riscul *eurorachetelor*^{15, 16} cu care s-ar fi tranșat disputa dintre cei mari, dar pe teritoriul european. În ianuarie 2021, a intrat în vigoare Tratatul de interzicere a armelor nucleare, dar acesta nu a fost semnat decât de 56 de țări, nici o țară posesoare oficial sau neoficial de arme nucleare nu a semnat și nici aliații acestora. Deci aceste state nu încalcă tratatul, deoarece nici nu l-au semnat. Rămân interzise armele chimice, biologice, radiologice, dar nu și cele nucleare. Henry Kissinger a spus „Nu renunțați la armele nucleare dacă nu vreți să fiți răsturnați”, iar istoria Africii de Sud și a Ucrainei confirmă avertismentul¹⁷. Există riscul să se repete incidente cum a fost criza rachetelor din Cuba, baza Incirlik (Turcia) și altele. Ucraina care renunțase de bună voie la statutul de forță nucleară a solicitat aprobarea NATO de a redeveni o putere nucleară. În acest context, pierderile sanitare probabile vor fi catastrofale și credem că trebuie să se acționeze responsabil.

¹⁴ Ana Stan, Deveselu, Olt, Adevărul, 6 iunie 2015, disponibil la <https://ro.wikipedia.org/wiki/Dev...>, accesat la 30. 04. 2021.

¹⁵ Cezar Iordache, Criza Eurorachetelor, una dintre ultimile manifestări ale Războiului Rece, disponibil la <https://www.descopera.ro/Istorie>, accesat la 30. 04. 2021.

¹⁶ Putin amenință SUA și statele europene cu rachete cu rază intermediară de acțiune, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/putin-amenin...>, accesat la 03. 05. 2021.

¹⁷ Joshua Keating, „The South Afrika Precedent”, What we can learn from the only country to give up its own nuclear weapons, The World, March, 09, 2018, disponibil la <https://slate.com/news-and-politics>, accesat la 12. 05. 2021.

Concluzii

Situația internațională politico-militară actuală este *volatilă* și nimeni nu încearcă să o detensioneze. Se dezvoltă noi centre de putere, lumea devine multipolară și imprevizibilă. Fiecare națiune trebuie să își asigure protecția, ca stat sau în alianță, să execute un set de mișcări preventive pentru a face față oricărei provocări previzibile.

Există îngrijorări că se încalcă Tratatul de interzicere a rachetelor cu raza medie din Europa, Tratatul antinuclear și altele. Ca urmare crește numărul statelor care dețin arme nucleare (bombe, rachete etc.) ale lor sau ale aliaților, și sunt necesare sisteme de apărare AA cât mai performante. Există o tendință generală de încălcare a tratatelor internaționale, care creează un climat de insecuritate.

Sistemul apărării antiaerian din Europa asigură o apărare eficace și timpurie a forțelor americane și a aliaților SUA. El are dislocate echipamente care și-au dovedit eficiența și consolidează apărarea antiaeriană a țărilor membre NATO din Europa Centrală și de Sud-Est, de amenințările reprezentate de rachetele balistice cu rază scurtă și medie de acțiune.

Protecția AA a teritoriului este complexă și dificilă, necesită forțe și mijloace importante calitativ și cantitativ, și nu există garanția eficacității. Mai mult, ne aflăm, așa cum am fost întotdeauna, la interfața a trei grupări de forțe majore: Uniunea Europeană/NATO, Rusia/CSI și Orientul musulman. Ca țară avem avantajul că facem parte din cea mai puternică alianță militară care a existat vreodată și beneficiem, la nevoie, de apărarea colectivă. Sperăm însă să nu fie nevoie.

BIBLIOGRAFIE

- CEALERA C. „Expediția militară a lui Darius cel Mare în Dobrogea antică” Poveștile Marii Negre, disponibil la <https://www.google.com/search?q=Cealera+Cristian,expeditia+militara+a+lui+Darius+cel+Mare...>, accesat la 18.04. 2021.
- COLCER A-M., „Coridorul Marea Neagră - Marea Caspică, punte între Est și Vest sau încercarea Vestului de a-și intensifica sfera de influență spre Est?”, disponibil la <https://www.casamariinegre.ro/>

- studii/geopolitica/60/coridorul-marea-neagra-marea-caspica-punte-intre-est-si-vest..., accesat la 17. 04. 2021.
- COZMEI V., „Avertismentul dat de un general american, fost comandant al NATO în Europa: „În Marea Neagră trebuie să trecem de la poliție aeriană la apărare aeriană, piloții să poată răspunde amenințărilor”, *HotNews.ro* miercuri, 17 februarie 2021, 10:00 Actualitate | Defense, disponibil la <https://www.hotnews.ro> defense, accesat la 14. 04. 2021.
- DOBREANU C., „Scutul de la Deveselu: punct strategic împotriva rachetelor din Iran”, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/...>, accesat la 19. 04. 2021.
- DOLGHIN N., Articolul 5 al Tratatului de la Washington - sursă pentru apărarea colectivă și apărarea națională, PDF, disponibil la <https://adlunap.ro> uvl › lib › read, accesat la 06. 04. 2021.
- IORDACHE C., Criza Eurorachetelor, una dintre ultimile manifestări ale Războiului Rece, disponibil la <https://www.descopera.ro> Istorie, accesat la 30. 04. 2021.
- NICULESCU D., „Strategia SUA pentru zona Indo-Pacific”, *Revista Dincolo de orizonturi*, Anul VI/nr.11, aprilie 2021, pp. 42-48, disponibil la <https://www.admrr.com/...>, accesat la 10. 05. 2021.
- STAN A., Deveselu, Olt, Adevărul, 6 iunie 2015, disponibil la <https://ro.wikipedia.org> wiki › Dev..., accesat la 30. 04. 2021.
- ZAHARESCU B., „Predicții șocante făcute de secretarul de stat SUA, Henry Kissinger”, *Evenimentul Zilei* din 12 august 2016, disponibil la <https://evz.ro/predictii-socante-facute-...>, accesat la 24. 03. 2021.
- Ce câștigă România din scutul American antiracheta (Gândul.info), disponibil la <https://www.gandul.ro> stiri ›, accesat la 20. 04. 2021.
- Citatepedia - Autori de citate -, Hugo Victor disponibil la <http://autori.citatepedia.ro> a=Victor..., accesat la 28. 03. 2021.
- Deveselu, Olt. Scutul American antirachetă, disponibil la <https://ro.wikipedia.org> wiki › Dev..., accesat la 24. 04. 2021.
- Putin amenință SUA și statele europene cu rachete cu rază intermediară de acțiune, disponibil la <https://romania.europalibera.org/a/putin-amenin...>, accesat la 03. 05. 2021.
- Romania Agrees to Host Ballistic Missile Interceptor, disponibil la <http://www.america.gov>, accesat la 20. 04. 2021.

Scutul antirachetă de la Deveselu, disponibil la <https://www.google.com/search?q...>, accesat la 19.04. 2021.

KEATING J., „The South Afrika Precedent”, What we can learn from the only country to give up its own nuclear weapons, *The World*, March, 09, 2018, disponibil la <https://slate.com/news-and-politics>, accesat la 12. 05. 2021.

